

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXXIII. Intellecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

consuetudine, quòd creditor communiter cum vsura mutuuum dare solet, sufficiens præsumptio fiat contra eum, quòd etiam hac vice ita mutuuum dederit.

2 Ratio esse debet, quòd Iudex ex variis circumstantiis facti, & personarum, animum suum informare debeat, quòd si præsumptiones vehementer vigeant contra creditorem & causam vsurarum, ciuilitè agatur ad restitutionem, poterit saltem iuramentum in probationis supplementum deferri debitori seu actori; postulari etiam potest à creditore, vt librum rationum exhibeat.

Clem. 1. §. Caterum. de vsuris.

3 Not. II. Si iuramentum de veritate dicenda (idèmq; sentiendum de iuramento calumniæ) in principio litis exactum non fuit, postea in progressu exigì potest. *c. 1. de iuramento calumnie. n. 6.* Id verò intelligi debet, si necessarium esse videatur, quia in iudicio res notoria non est, nec per probationem, nec per confessionem patris, & hoc est intentum huius Capituli, vt *Alex. hic notat n. 43.*

CAPITVLVM XXXIII.

Intellecto.

PARAPHRASIS.

Cum Innoc. I I I. intellexisset, quòd Rex Hungariæ alienationes quasdam in praiudicium Regni & contra Regis honorem fecisset, rescripsit, vt non obstante iuramento, si quid edidit de alienationibus non reuocandis, eas reuocare ne intermitat; cum enim ad hoc teneatur, & in coronatione sui iurauerit, quòd iura regni & coronæ honorem illibata seruare velit. Sequitur, quòd illicitum & non obseruandum sit iuramentum, si edidit de non reuocanda alienatione.

SUMMARIVM.

1. Rex non potest alienare bona, ac iura pertinentia ad coronam Regni.
2. Facta à Rege alienatio inualida est, & reuocabilis à proceribus Regni vel Successore.

3. Excipiuntur quidam casus, in quibus licet Regi aliqua de bonis regni alienare. In alienatione prohibita Prælati, non comprehenduntur modica.

4. Alienatio fiondi in Ecclesiam facta censetur absoluta, sine reseruatione dominij directi vel superioritatis.

NOT. vnic. Rex non potest alienare bona ac iura pertinentia ad coronam Regni; nam regnum certâ lege à populo translatum est in vnum Regem, videlicet quoad iurisdictionem, administrationem, & conseruationem iurium; quæ dicitur lex fundamentalis originaliter proueniens ex pacto inito inter populum, ipsosque ordines Regni, ac regem, idèoque sic comparata est, vt à Rege tolli, mutari, aut relaxari nunquam possit.

Ab eiusmodi fundamentali lege, secundum quam forma regni instituta censetur in perpetuum, ac immutabiliter, differunt capitulationes, quæ in electione Regis, aut Imperatoris proponuntur ab Electoribus; videlicet conditiones quædam, quæ si ab electo acceptentur, & iuramento, vt fieri solet, confirmentur, ips per modum contractus obligatur, sed ad successorem non transeunt.

Ampliari debet norand. Quòd talis alienatio, quæ à Rege fit, nullius roboris esse debeat, vt proinde à Proceribus Regni, vel successore reuocari possit, vt notat *Felin. c. Ad audient. n. 4. de prescript.*

Excipiendum verò 1. Quòd Rex ex consensu Procerum ob iustam causam alienare possit, etiam in externum transferendo iura ac bona Regni, v. g. post bellum fœdere inito cum hoste ob necessitatem, ita *Rosenthal de fendis. c. 5. conclus. 12.*

Excipiendum 2. Quæ modica, aut parum vtilia sunt Regno, Rex ex iusta causa alienare potest, non requisito Procerum consensu, ita *Innoc. hic. & Abbas n. 7.* prohibita est enim Regi alienatio, per quam iura Regni ac dignitas Regis læditur seu imminuitur, ab alienatione modicorum talis læsio non contingit, aut saltem non æstimatur. *c. Terrulas. 3. 12. g. 2. vbi apparet alienatio-*

Excipiendum 3. Quòd Rex bona aliqua regi, ex iusta causa in feudum dare, vel aliter concedere possit, ita vt supremam jurisdictionem & dominium à se non abdicet, est tamen hinc exactè distinguendum; vel bona antea infeudari solebant, tunc eodem modo infeudari, vel alio modo concedi possunt, cum hæc non censentur esse noua alienatio; Vt dixi *l. 3. tract. 3. c. 10. n. 2. §. denique.* vel antea infeudari & concedi solita non sunt, tunc attendendum partim ad grauitatem causæ seu necessitatis, ob quam concessio fiat, partim ad læsionem seu imminutionem iurium seu reddituum, est enim receptum apud *Canonist. in c. 2. de supplem. negligentia Prælatorum in 6.* quòd alienatio sine consensu Procerum fieri non possit cum magno præiudicio dignitatis Regiæ. Verùm ordinariè non præsumitur esse graue præiudicium ac læsio, si fiat cum reseruatione superioritatis ac supremi domini directi, cuiusmodi reseruatio semper intelligi debet, tamen si in concessione non exprimitur, præterquam si ex modo donandi, siue ad iunctis apparet, alienationem ex causa iusta ob publicum bonum factam esse plenè, ita vt omnis superioritas & directum etiam dominium abdicatum fuerit, qua de re *Couarr. in pract. qq. c. 4. n. 1.*

4 Corollarium. Si à Rege, alioue Principe aut Domino alienatio fundi in Ecclesiam facta sit, censi debet absoluta ac plena sine reseruatione domini directi aut superioritatis in bona. *argumento. c. Nouerim. 6. causa. 10. q. 1. & docet gloss. in c. Solita. 6. verb. suscipiunt. ibidem Felu. n. 5. de maioritate. licet contradicat Couarr. n. 2.* cuius tamen sententia vera est, si ex consuetudine regni appareat, quòd omnia Ecclesiarum bona immobilia supremæ Imperat. aut Regis jurisdictioni subdita sint, vel ad eundem, tanquam supremum directum eorum dominum appellationis causâ denique deuoluantur.

Ad extremum aduerte in textu, quòd duæ causæ ab Innocent. afferantur, ob quas Rex alienationes reuocare debeat, videlicet quia iurauit se non alienaturum, & quia

jus alienandi non habet, verùm prior causa sola non sufficeret, quemadmodum si aliquis iuret se testamentum non reuocaturum, & postea reuocat, is periurus est, sed reuocatio valet, vt docui *l. 2. tract. 3. c. 8. n. 5.* quamobrem altera ratio adiuncta est, quæ & per se sola sufficit, quòd Rex, etiam seculo iuramento, alienandi potestatem non habeat.

CAPITVLVM XXXIV.

Mulieri.

PARAPHRASIS.

Mulier virum petebat coniugii iure, jurans quòd secum verbis de presenti contraxisset, sed quia viro negante mulier in probatione defecit, ipse absolutus à Iudice fuit. Hoc casu responderet Gregor. IX. Quòd Iudex licentiam mulieri dare non debeat alteri nubenti, ne periurii ipsemet Pontifex auctor esse videatur, sed nec nubere volentem prohibere debet Iudex, ne si fortè falsum iurauerit, matrimonium legitimum impediatur, quare conscientia suæ relinqui debet.

SUMMARIUM.

1. Si pars agens præmissio iuramento confessionem faciat de contracto matrimonio, & in probatione deficiat, accessus ei ad alias nuptias non est prohibendus, neque tamen etiam suadendus, sed potius contrarium.

NOT. Vnicum. Si pars agens confessionem iuramento præmissio faciat, quòd matrimonium contractum sit, & in probatione succumbat, non est ei prohibendum, quominus ad alias nuptias accedat, non est tamen id ipsum suadendum sed potius contrarium, vt absistat. Prioris partis ratio est, quia confessio actoris non facit, vt sententia contra reum feratur, imò non obstante confessione eius, quamuis iurata,
 e e e pro-